

جمهوری اسلامی ایران

مدیریت حوزه علمیه استان قم

رساله علمی سطح ۳

بررسی روش قرآن در اصلاح مجرمان

استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین فرج الله میر عرب

استاد مشاور: حجت الاسلام والمسلمین محمد مهدی فیروز مهر

محقق: مهدی امیرخانی

چکیده

دین مبین اسلام تلاش نموده که همه جوانب زندگی انسان‌ها را در نظر گرفته و در مسیر رسیدن به سعادت و کمال انسان‌ها همراهی نموده و همواره راهنمایی و هدایت کند. بر این اساس خداوند متعال در آیات گوناگون خطرات گمراهی و آلوده شدن به جرم و گناه را متذکر شده و مسیرهای صحیح را نشان داده است. که این آیات هر دو جنبه شخصی و اجتماعی انسان را در بر می‌گیرد.

خداوند علاوه بر اینکه به علل و انگیزه‌های جرم و بزه‌کاری توجه داشته به راههای اصلاح عنایت ویژه داشته است. طبق آیات قرآن جنبه پیشگیری و عدم ارتکاب مجدد گناه پررنگتر از جنبه کیفر و اجرای حدود در دنیا می‌باشد. لذا با آگاهی دادن در باره مسائل جرم‌شناسی، انسان‌شناسی، معادشناسی و عواقب جرم و گناه در دنیا و آخرت همواره هشدارهایی داده و انسان‌ها را از ارتکاب به آن برحذر داشته است.

مهمترین مبانی قرآن برای اصلاح و هدایت مجرمان توبه، تربیت دینی، عفو و گذشت، استفاده از روش‌های عاطفی مثل موعظه و امر به معروف، و رفع نیازهای مجرمین می‌باشد.

و برای کسانی که به تعالیم اسلام توجه نموده و عمل نکرده پس از هشدارها و انذارها، مجازات‌ها و کیفرهای در جهت اصلاح آن‌ها قرار داده است، که کیفرهای مادی شامل حدود، تعزیرات، حبس و زندان می‌باشد و کیفرهای معنوی از قبیل: نابودی دین، دور شدن از رحمت الهی، طرد از جامعه می‌باشد. و در آخرت عذاب جهنم.

از دیگر راه‌های اصلاح مجرم از بین بردن زمینه‌های جرم و گناه می‌باشد، مثل حجاب، نهی از منکر، احسان به مجرمین در جهت بازگشت به جامعه، سالم‌سازی اجتماع از آلودگی‌ها و آموزش همگانی می‌باشد.

کلید واژه‌ها: جرم، اصلاح، مجرمین، مجازات، پیشگیری، قرآن

Contents

۱ مقدمه
۳ فصل اول: کلیات و مفاهیم و پیش نیازها
۳ گفتار اول: کلیات
۳ ۱. بیان مسأله
۴ ۲. سوالات تحقیق
۴ سؤال اصلی:
۴ سوالات فرعی:
۵ ۳. فرضیه تحقیق
۵ ۴. اهداف و فوائد تحقیق
۵ ۵. پیشینه تحقیق
۸ ۶. ضرورت تحقیق
۸ ۷. کاربرد نتایج تحقیق
۸ ۸. روش گردآوری
۸ ۹. روش داده پردازی
۹ گفتار دوم: مفاهیم
۹ ۱. مفهوم واژه قرآن
۱۰ ۲. مفهوم واژه روش
۱۰ ۲-۱. روش در لغت
۱۰ ۲-۲. روش در اصطلاح
۱۱ ۳. مفهوم واژه اصلاح
۱۳ ۴. مفهوم واژه جرم
۱۳ ۴-۱. جرم در لغت
۱۳ ۴-۲. جرم در اصطلاح
۱۵ ۳-۴. جرم در قرآن
۱۵ ۵. مشخصه‌های مجرم چیست؟
۱۶ گفتار سوم: پیش‌نیازها
۱۷ الف. نگاه قرآن به انسان
۱۸ ۱. نگاه مثبت و ستایشگرانه
۱۸ ۱-۱. خلافت الهی
۱۸ ۲-۱. کرامت ذاتی
۱۹ ۳-۱. امانت دار بودن انسان
۲۰ ۴-۱. متفکر بودن انسان

۲۱	۲. نگاه منفی و نکوهشی
۲۱	۲-۱. نادان
۲۲	۲-۲. کفران نعمت
۲۳	۲-۳. حریص
۲۴	ب. نگاه قرآن به جرم و مجرم
۲۴	مصادیق «جرم» در قرآن
۲۴	۱. تجاوز
۲۵	۲. فساد
۲۶	۳. ربا
۲۶	۴. کفر
۲۷	۵. ستمگری
۲۷	۶. استهزاء و تمسخر
۲۸	۷. تهمت و افترا
۲۹	۸. قتل
۳۰	۹. لواط
۳۰	۱۰. ممانعت از زیارت خانه خدا و تعدی به زائران
۳۰	۱۱. یاری نمودن و همکاری با ظلم
۳۱	۱۲. محاربه
۳۴	۱۳. سرقت
۳۸	فصل دوم: روش‌های تعلیمی و تربیتی قرآن برای اصلاح مجرمان
۳۸	گفتار اول. آگاهی‌های خداشناسانه درباره جرم و مجرم
۳۸	۱. نقش توحیدباوری بازدارندگی از جرم
۳۹	۳. نقش توحیدباوری در اصلاح و برگشت از جرم
۴۲	گفتار دوم. آگاهی بخشی درباره معاد و سرانجام مجرمان
۴۴	۱. نقش یاد معاد در تهذیب نفس
۴۵	۲. حالات مجرمان در قیامت
۴۵	۲-۱. استحقاق اهانت
۴۶	۲-۲. بی‌آبرویی
۴۶	۲-۳. غم و اندوه بی‌پایان
۴۶	۲-۴. تحقیر و سرزنش فراوان
۴۶	۲-۵. صدای خشم‌آلود جهنم
۴۶	۲-۶. مأموران خشن و سختگیر
۴۷	۲-۷. گفت و گوی حسرت‌آور
۴۷	۲-۸. زندان
۴۸	۲-۹. عذاب‌های دردناک

۴۸	۲-۱۰. بادهای کشنده و سایه‌های سوزان
۴۹	۲-۱۱. نوشیدنی‌های سوزناک و مرگبار
۴۹	۲-۱۲. لباسی از آتش
۵۰	۲-۱۳. ورود ذلت بار در قیامت
۵۰	۲-۱۴. درخواست پناهندگی از ملائکه عذاب
۵۱	۲-۱۵. شهادت اعضای بدن مجرمان
۵۲	۲-۱۶. گرفتاری به انواع عذاب دوزخ
۵۳	۲-۱۷. آرزوی پذیرفته شدن فدیة در برابر رفع عذاب
۵۳	۲-۱۸. نگاه ترس آلود به نامه اعمال
۵۴	فصل سوم: روش‌های تنبیهی قرآن برای اصلاح مجرمان
۵۴	گفتار اول: کیفرها و تنبیهات دنیوی
۵۵	۱. مجازات‌های مادی
۵۵	۱-۱. حدود
۶۲	۱-۲. تعزیرات
۶۴	۱-۳. زندان
۶۶	۱-۴. سلب نعمت‌ها
۶۷	۱-۵. بلاهای طبیعی
۶۸	۱-۶. تنگی معیشت و دفع روزی
۷۰	۱-۷. مصیبت و گرفتاری
۷۰	گفتار دوم: مجازات‌ها و کیفرهای معنوی
۷۱	۲-۱. حبس اعمال و نابودی دین
۷۲	۲-۲. طرد شدن از جامعه
۷۲	۲-۳. محروم شدن از رحمت خداوند
۷۳	۲-۴. لعن و مسخ شدن
۷۴	فصل چهارم: وظیفه جامعه در اصلاح مجرمان از نظر قرآن
۷۴	گفتار اول: ارزش‌گذاری برای توبه تائبان و پذیرش صداقت مجرم تائب
۷۵	۱. معنای توبه
۷۶	۲. شرائط پذیرش توبه
۷۶	۲-۱. پشیمانی
۷۶	۲-۲. اراده بر عدم ارتکاب گناه
۷۷	۲-۳. عدم تأخیر عمدی در توبه
۷۷	۲-۴. گناه از روی جهالت باشد
۷۸	۲-۵. جبران گذشته
۷۸	۳. نقش توبه در اصلاح مجرم
۸۰	گفتار دوم: عفو و گذشت، نرمی و ملایمت در موعظه

۸۱ گذشت
۸۵ پند و موعظه
۸۷ استفاده از عواطف
۸۸ تنبیه
۹۰ گفتار سوم: از بین بردن زمینه‌های اجتماعی جرم
۹۰ ۱-۱. امر به معروف و نهی از منکر
۹۲ ۱-۲. رعایت حجاب
۹۳ ۱-۳. آموزش همگانی و معارف
۹۴ ۱-۴. محبت
۹۶ ۱-۵. ایجاد مانع در برابر مجرم
۹۸ گفتار چهارم: فراهم کردن زمینه بازگشت به زندگی طبیعی
۹۸ ۲-۱. کمک و احسان
۹۹ ۲-۲. سالمسازی جامعه از آلودگی‌ها
۱۰۰ ۲-۳. رفع نیازهای مجرم
۱۰۲ نتیجه گیری
۱۰۴ منابع
۱۰۹ نرم افزارها

مقدمه

یکی از وجوه تمایز انسان از حیوان، آرمان پرستی و وجود عامل ایمان در انسان است، به طوری که این عامل وجه جدایی ناپذیر از او می‌باشد. بشر با هر گونه مسلک و مرام مذهبی، دارای ایمان و اعتقادات به یک منبع و مرجعی خاص است که با او زندگی می‌کند و با آن از دنیا می‌رود. انسان هرگز نمی‌تواند بدون داشتن ایمان و اعتقاد، زندگی سالمی داشته باشد و یا کار مفید و ثمربخشی برای هم‌نوع و جامعه خود انجام دهد.

انسان بدون ایمان یا به صورت موجودی غرق در خودخواهی در می‌آید که هیچ وقت از لاک منافع فردی و شخصی خود خارج نمی‌شود و یا به صورت موجودی مردد و سرگردان که تکلیف خویش را در زندگی در مسایل اختلافی و اجتماعی نمی‌داند تبدیل می‌شود.

عملکرد هر انسان تابع نگرشی است که به جهان هستی و نظام حاکم بر آن دارد. بنابراین اگر خواسته باشیم رفتار کسی را اصلاح کرده و از هرگونه جرمی جلوگیری کنیم. مقدمتاً باید بینش او را نسبت به مسئله مورد نظر اصلاح نماییم. خداوند در قرآن کریم پیام‌هایی را به انسان‌ها داده است که به اشکال مختلف باعث آگاهی انسان در موارد مختلف می‌شود از جمله آثار گناه.

حقیقت گناه و معصیت مانند لجن‌زار متعفن است که اگر انسان مدتی در آن بماند، حس بویایی انسان از کار افتاده و انسان دیگر بوی تعفن را احساس نمی‌کند و هرچه بیشتر در آن فرو می‌رود، بیشتر دچار عفونت‌ها و بیماری‌های آن می‌شود. تا جایی که دیگر قدرت و اراده‌ی خود را برای نجات از دست می‌دهد و اگر هم خواهان نجات خود باشد، دیگر نمی‌تواند.

از این رو خداوند، انسان را از عاقبت گناه و جرم آگاه فرموده و از این طریق خواسته است انسان را از ارتکاب اعمال زشت بر حذر داشته و به اصطلاح حقوقی پیشگیری از جرم نماید چرا که جرم و بزه پدیده‌ای اجتماعی - انسانی است که همه جوامع بشری به شکلی با آن رو به رو بوده‌اند.

انسان اگر به مکتب و عقیده ایمان داشته باشد، تکلیفش روشن و همواره در مسایل و پیشآمدها، به مسیر صحیح و درست گام بر می‌دارد و هدف و غایت زندگی برای او واضح و روشن است و با آن هدف زندگی می‌کند و می‌میرد. آن چیزی که لازم است مورد توجه قرار گیرد، این است که تنها ایمان مذهبی قادر است انسان را به

صورت یک موجود هدفمند، با مسئولیت، با اراده و تعصب در آورد، گرایش‌های ایمان مذهبی قادر است انسان را به صورت یک موجود هدفمند، با مسئولیت با اراده و تعصب در آورد، گرایش‌های ایمان مذهبی موجب آن می‌گردد که انسان فراتر از منابع و امیال شخصی خود فکر کند و حتی حاضر است در نهایت فداکاری و ایثار جان و هستی خود را در راه ایمان و آرمان خود فدا سازد.

اصولی که باتوجه به شان و منزلت انسان شکل گرفته و فلسفه وجودش، اعتلای منزلت حقوق انسانی است، شرایطی را برای اصلاح و بازپروری مجرمان تعیین می‌کند. اصلاح و بازپروری مجرمان از مباحث با اهمیت و ضروری جوامع امروزی می‌باشد، چرا که اصلاح بزهکار تاثیرگذارتر از کیفر دادن اوست.

اصلاح مجرمان در معانی گوناگون خود، رویکردی انسانی در مواجهه با جرم و بزهکاری است که دارای الگوهای مختلف علمی است. و متون اسلامی مملو از آموزه‌های اصلاحی است.

هدف ما در این تحقیق این است که علاوه بر اینکه روش‌های تربیتی و روش‌های تنبیهی قرآن (مادی و معنوی) را مورد بررسی قرار دهیم و به وظیفه جامعه در اصلاح مجرمان از نظر قرآن پاسخ دهیم.

فصل اول: کلیات و مفاهیم و پیش نیازها

این فصل شامل سه گفتار کلیات، مفاهیم و پیش نیازها می‌باشد.

گفتار اول: کلیات

۱. بیان مسأله

رحمت الهی یک قانون شامل و کامل است که جهان و جهانیان را فرا می‌گیرد: «رحمتی وسعت کل شیء»^۱. اصلاح و تربیت مجرمین که از اهداف حقوق جزای مدرن شناخته می‌شود و در خصوص آن نظریه پردازی‌های فراوانی شده است، در نظام کیفری اسلام حکیمانه‌تر و دقیق‌تر مورد توجه است و از اهداف مهم به حساب می‌آید؛ به گونه‌ای که اگر هدف بدون اجرای مجازات تأمین شود، مجازات ساقط خواهد شد. وجود عفو و توبه به عنوان دو نهاد تربیتی مکمل در کنار نهاد مجازات نشان دهنده چنین واقعیتی است. در قرآن کریم مسأله اصلاح، هم در خصوص توبه و هم در مورد عفو بسیار مورد تأکید قرار گرفته است. نکته قابل تأمل این است که در اکثر مواردی که قرآن کریم توبه را موجب از بین رفتن آثار یک عمل ممنوع و نامشروع دانسته است، آن را به اصلاح مقید کرده و توبه را کافی ندانسته است: «فمن تاب من بعد ظلمه و اصلاح فان الله یتوب علیه»^۲.

بدیهی است که عفو نیز زمینه بازگشت به صلاح و رستگاری را فراهم می‌آورد و فرصت دوباره به مجرم می‌دهد تا در رفتار خود تجدید نظر کند و دلیل استناد اصلاح به عفو کننده، آنگونه که برخی مفسرین به آن اشاره نموده‌اند، شاید همین نکته باشد که چون شخص عفو کننده فرصت اصلاح را برای مجرم فراهم می‌سازد. بیشترین توجه اسلام اصلاح و تربیت مجرمین و آماده کردن آن‌ها برای بازگشت به زندگی سالم است نه صرفاً مجازات مجرمین، برای نمونه به ممنوعیت اجرای مجازات در صورت داشتن مفسده می‌توان اشاره نمود؛ از دیدگاه فقهی اجرای مجازات بر مجرمین مسلمان در سرزمین‌های غیر اسلامی ممنوع است و علت این ممنوعیت

۱. سوره اعراف: آیه ۹۶.

۲. سوره مائده: آیه ۳۹.

این گونه بیان شده است که در صورت اعمال مجازات بر آنها، ممکن است غیرت و عصیبت بر آنها چیره شود و به دشمن بیوندند.^۱

بر اساس آیات قرآن هدف انبیاء و اولیاء الهی اصلاح و بازسازی و تربیت انسان‌ها بوده است و این مؤید دیگری برای این مطلب و همچنین در کتاب‌های آداب القضاء که برگرفته از آیات و روایات می‌باشد نکاتی مثل اهمیت دادن به حقوق زندانیان از حیث تأمین مایحتاج، دادن حق ملاقات، استفاده از هوای آزاد و نیز انجام دادن عبادات در داخل زندان و نماز جمعه و عید در خارج از زندان همگی نشان از توجه خداوند متعال بر تربیت و اصلاح مجرمان و برگرداندن آنها به زندگی سالم جامعه دارد. خصوصاً در مورد شرکت در نماز جمعه و عید این وجه آشکارتر است. (ماده ۲۷ قانون اداره زندان‌ها) و دقت در این مسأله که با بررسی روایات و برخوردها و رفتارهای پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و ائمه معصومین علیهم السلام متوجه این نکته می‌شویم اسلام بیشترین توجه و تأکیدات را در رابطه با اصلاح مجرمین و گنه‌کاران داشته و حتی هدف اصلی در تمامی مجازات‌ها تأدیب و آماده کردن بزهکار برای یک زندگی سالم و شرافتمندانه است به خاطر همین مجازات یک جرم تعزیری بر حسب فاعل آن تغییر می‌کند. همین که در تعزیرات آمده است که «التعزیر بما یراه الحاکم» و جهش می‌تواند همین نکته باشد که حاکم با توجه به اینکه چه مجازاتی می‌تواند در اصلاح و تربیت مجرم مؤثر واقع شود، همان را تجویز کند چه بسا مجرمی تنها با کمی موعظه و پند اصلاح گردد و نیاز به سایر مجازات‌ها نباشد.

۲. سوالات تحقیق

سؤال اصلی:

روش قرآن در اصلاح مجرمان چیست؟

سوالات فرعی:

- ۱- روش‌های تعلیمی و تربیتی قرآن برای اصلاح مجرمان چیست؟
- ۲- روش‌های تنبیهی قرآن (مادی و معنوی) برای اصلاح مجرمان چیست؟
- ۳- وظیفه جامعه در اصلاح مجرمان از نظر قرآن چیست؟

۱. حرعاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۸، باب ۱۰، ح ۱۰۱ و ۲.

۳. فرضیه تحقیق

رحمت گسترده الهی که مبتنی بر حکمت است، اقتضاء می‌کند که کتاب او در مورد هدایت مجرمان و تبهکاران و اصلاح آنان، روشی منطقی و دقیق ارائه نماید، با این اعتقاد بی‌شک یکی از اهداف قانون گذاری کیفر در اسلام اصلاح فرد و جامعه است.

قرآن کریم می‌تواند به عنوان یک منبع جامع و کامل تأمین کننده تربیت تمامی افراد جامعه من جمله مجرمین و تبهکاران باشد. قرآن بهترین روش‌های و عملیاتی‌ترین روش اصلاح مجرمان را بیان کرده است.

۴. اهداف و فوائد تحقیق

یافتن راه حل معضل برگشت مجرمین به جامعه و قرار گرفتن سرمایه‌های مادی و معنوی جامعه در خدمت سعادت جامعه.

۵. پیشینه تحقیق

آثار متعددی در مورد اصلاح و تربیت از نگاه قرآن نوشته شده و همچنین مفسران ذیل آیات مباحث غنی و مبسوطی در مورد روش قرآن در اصلاح مجرمان ارائه کرده‌اند. که به صورت اختصار به چند مورد از آنها اشاره می‌کنیم:

۱. «آشنایی با نظام تربیتی اسلام»؛ سید ابوالحسن حسینی ادیانی: نویسنده تحقیق خود را در چهار بخش و یک مقدمه تنظیم نموده است. در بخش اول مباحث مفهوم شناسی تربیت، لزوم هماهنگی بین ابعاد تربیت و زمینه تأثیر تعلیم و تربیت مورد بررسی قرار گرفته است. در بخش دوم به موضوعاتی چون ابعاد تربیت اسلامی، کلیاتی در تربیت عقلی و فکری، اهداف تربیتی اسلامی و ... پرداخته است. عوامل تربیت، مسؤولیت خانواده در تربیت کودک، نقش تربیتی آموزشگاه در تربیت و نقش دوستان خوب و بد در انسان از جمله موضوعات بخش سوم می‌باشد. و در بخش پایانی موضوعاتی چون: دوران جنین، دوران کودکی، دوران نوجوانی و دوران جوانی بررسی نموده است.

۲. «کتاب تعلیم و تربیت»؛ غلامحسین شکوهی، نویسنده این کتاب در پنج بخش کلی در رابطه با روش تعلیم و تربیت کودک تنظیم شده است. و در مقام بیان اصطلاحات تربیتی نیست. صرفاً در مقام بیان روش‌های تربیتی مثبت و منفی است.

بخش اول به مقدمه کتاب اختصاص دارد. و موضوع تربیت بدنی را در بخش دوم بررسی کرده است. و در بخش سوم به موضوع آموزش «فرهنگ» پرداخته است و پرورش ذهن، تربیت اخلاقی را در موضوع بعدی مورد کنکاش مؤلف قرار گرفته است.

در بخش پایانی به بررسی تربیت عملی می‌پردازد. و نکاتی را چون: وظایف کودک نسبت خودش، وظایف کودک نسبت به دیگران و ... متذکر می‌شود.

۳. «تعلیم و تربیت اسلامی»؛ علی شریعتمداری: نویسنده در این جستار به موضوعاتی چون انقلاب فرهنگی و آموزش، ویژگی‌های انسان، نظام تربیتی اسلام، آموزش در اسلام و هدف‌های تربیتی اسلام پرداخته است و در پایان با طرح و بررسی نظام آموزش حوزه‌های دینی به ویژگی‌های نظام تربیتی حوزه‌های دینی از جمله: توأم بودن تقوا و علم، انعطاف‌پذیری برنامه‌ها، استقلال متعلم در انتخاب استاد، کتاب درسی و ... پرداخته است.

۴. «مبانی تعلیم و تربیت در قرآن و احادیث»؛ رضا فرهادیان: نویسنده در بخش نخست، شناخت انسان از دیدگاه قرآن مطرح و مطالبی همچون حقیقت انسان، ابعاد انسان، شئون وجودی نفس انسان بررسی کرده است. در ادامه به تبیین تفاوت‌های فردی انسان و دیدگاه تربیتی قرآن در این باره، و مباحثی مانند کرامت‌تکوینی و ذاتی انسان، خلافت الهی، پرداخته است. آنگاه اصول و روش‌های کاربردی تربیت بر اساس آیات و روایات مورد تحلیل قرار داده، سپس اصول تربیتی را از ابعاد مختلف مثل: اصول کاربردی ناظر بر روش‌های تربیتی، اصول کاربردی ناظر بر فراگیر، اصول کاربردی ناظر بر روش‌های آموزشی و اصول تربیتی حاکم بر جهان بینی را بررسی و در مجموع چهل و دو اصل را تشریح کرده است. نویسنده نظام‌های مهم تربیتی را در پنج مورد و عوامل مهم تربیت را در ده قسم و مراحل آن را در سه مرحله: تربیت فردی، تربیت خانوادگی و تربیت اجتماعی بررسی و اهداف تربیت را به دو قسم اهداف مرحله‌ای و اهداف نهایی تقسیم کرده، اهداف مرحله را در هشت مورد و نهایی را در سه مورد: پرستش خدا، قرب الهی و لقاء الله، تبیین کرده است. و در پایان، بحثی تحت عنوان «میوه تربیت» مطرح و آثار و فوائد آن را از دیدگاه قرآن و احادیث شمرده است.

۵. «نگاهی دوباره به تربیت اسلامی»؛ خسرو باقری: این کتاب در پنج فصل تنظیم شده است. فصل اول، به انسان‌شناسی از منظر قرآن کریم اختصاص دارد. در فصل دوم، مفهوم‌شناسی تربیت در لغت و اصطلاح مورد بررسی قرار گرفته. فصل سوم مربوط به اهداف تربیت است، نویسنده، اهداف غایی تربیت را در پنج مورد: هدایت و رشد، طهارت و حیات طیبه، تقوی، قرب و رضوان، عبادت و عبودیت، بر اساس آیات و روایات تبیین کرده.

در فصل چهارم، مبانی، اصول و روش‌های تربیت مطرح شده. نگارنده مبانی تربیت را در یازده قسم، اصول تربیت را در چهارده مورد و روش‌های تربیت را بر اساس اصول تربیت، در سی روش مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. فصل پایانی که در رابطه با مراحل تربیت می‌باشد در پنج مرحله: تمهید، اسلام، ایمان، تقوا و یقین تبیین شده است. مباحث تمام فصول این کتاب، از منظر قرآن و روایات شکل گرفته است.

۶. «اصول و روش‌های تربیت در اسلام»؛ سید احمد احمدی: نگارنده اثر خود را در یک مقدمه و پنج فصل تنظیم کرده است و مطالب کتاب را طبق آیات و روایات، مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است.

مفهوم‌شناسی تربیت و حدود آن از دیدگاه اسلام، از مباحث نخستین این کتاب می‌باشد. در ادامه، مشخصات و ویژگی‌های تربیت اسلامی تبیین شده، جامعیت، هماهنگی با فطرت و متکی بر علم و یقین، از جمله ویژگی‌های تربیت اسلامی از نظر صاحب اثر می‌باشد. اهداف تربیت اسلامی از مباحث بعدی می‌باشد که نویسنده هشت هدف را از منظر اسلام تشریح کرده و سپس به اصول تربیتی اسلام پرداخته و هشت اصل را به ترتیب ذیل: اصل کرامت و شرافت، اصل مساوات و برابری، اصل اختیار، آزادی و آگاهی، اصل توجه به ابعاد وجودی انسان و مراحل رشد وی، اصل جهت و هدف داشتن حیات انسان، اصل قابلیت و استعداد انسان برای کمال، اصل لزوم عمل برای رشد و کمال انسان و اصل مبارزه با جهل و خرافات را بر اساس آیات و روایات تحلیل کرده و در فصل پایانی کتاب، روش‌های تربیت را مطرح و ۱۴ روش را شمرده و توضیح داده است.

۷. «بررسی رابطه سبک زندگی در پیشگیری از جرم»؛ حسن‌رضا دلفان، فصلنامه علمی تخصصی نیروی انتظامی، شماره ۴، سال دوم. نویسنده به رابطه سبک زندگی با جرم و پیش‌گیری از جرم پرداخته است. در این مقاله ابتدا به بررسی بعضی از ابعاد و آثار مخرب سبک زندگی نوین بر خانواده و در نتیجه بروز جرایم پرداخته شده و سپس با ارائه راه‌کارهای مناسبی، به چگونگی سبک زندگی که در کنترل و پیش‌گیری از وقوع جرایم نقش دارد می‌پردازد.

۸. «قرآن و شیوه اصلاح فرهنگ»؛ سیدموسی صدر؛ نگارنده س از تعریف مهندسی فرهنگی، بر ضرورت اصلاح فرهنگ به عنوان یکی از محورهای عمده مهندسی فرهنگی، تاکید می‌کند، سپس از الگوی گیری از روش اصلاحی قرآن سخن می‌گوید، آنگاه ماهیت روش اصلاحی قرآن را توضیح می‌دهد، در ادامه ویژگی‌های شیوه اصلاحی قرآن را به دو دسته تقسیم می‌کند ۱- ویژگی‌های شکلی ۲- ویژگی‌های محتوایی، از ویژگی‌های شکلی به: انگیزش هنری، گونه‌گونی سخن، ترکیبی بودن اهداف، شفافیت و رسایی، تکرار و تلقین اشاره می‌کند، و ویژگی‌های

محتوای را در عناوین زیر مورد بحث قرار می دهد: واقع گرایی، ریشه گرایی، عقل گرایی، فطرت گرایی، علم گرایی، تجددگرایی، بهره گیری از معادله سود و زیان، تدریج و گام به گام، تلقی واقعی از خود.

۹. «راهکارهای اصلاح بزهکاران»؛ محمد احمدی؛ نویسنده ابتدا به توبه و تأثیر آن در اصلاح بزهکار و سپس به پذیرش مرور زمان و بعد به تعویق زمان مجازات می پردازد.

۱۰. «خسونت و مجازات»؛ سیدمحمد میرخلیلی؛ نویسنده به سیاست کیفری اسلام و مقوله «تناسب جرم و مجازات» پرداخته و معادله «مصلح فرد و مصالح جامعه» و مراتب درمان دردهای اجتماعی را به بحث گذارده و در باب مجازات، شکنجه، جرائم و انحرافات غیرمجرمانه، تحقیق نموده است و در خصوص رابطه «خسونت» و «مجازات» از منظر مکاتب جرم شناسی و سپس از منظر اسلام؛ سخن رانده و توضیح داده است که اسلام چگونه پس از مبارزه با ریشه های خسونت و زمینه ارتکاب آن و پیشگیری کیفری عام و خاص، وارد پروسه مجازات شده است. مقاله در انتها مواجهه حقوقی در باب «آزادی عقیده»، «آزادی تبلیغ عقیده» و «آزادی اعمال عقیده» را به تفکیک، مورد بررسی قرار داده است.

۶. ضرورت تحقیق

یکی از معضلات جامعه اسلامی یافتن روش ها و راهکارهای اصلاح مجرمان است تا مردم از آسیب های مجرمان در امان قرار گیرند و سلامت و امنیت جامعه تأمین شود. همچنین نیروهای مادی و معنوی و به ویژه سرمایه انسانی که در مسیر خلاف قرار گرفته در خدمت جامعه قرار گیرد. این پژوهش حل این معضل و مسئله را پیگیر است.

۷. کاربرد نتایج تحقیق

منبعی قابل استفاده با ارائه راهکارهای مناسب برای تربیت و بازگشت مجرمین به جامعه برای نهادها و سازمان های قضایی و نیروهای مسلح و جامعه.

۸. روش گردآوری

بر اساس اسناد نوشتاری

۹. روش داده پردازی

توصیفی تحلیلی